

Een vaarroutebeschrijving langs 18 poldermolens rond de Kagerplassen

© Wim van Yperen

Molenroute Kaag

INLEIDING	3
DE ROUTE	3
<i>Voorzieningen langs de route</i>	3
TYPE SCHIP	3
<i>Alternatief: huren</i>	3
VERKLARENDE WOORDENLIJST	4
0. <i>Startpunt: Veerpont naar Kaagdorp (52° 13.124' N - 4° 33.605' O)</i>	5
1. <i>De Faljerilmolen (52° 13.069' N - 4° 33.271' O)</i>	6
2. <i>De Kok (52° 12.612' N - 4° 32.722' O)</i>	7
3. <i>Bosmanmolen Kogjespolder (52° 12.453' N - 4° 32.643' O)</i>	8
4. <i>Lakermolen (52° 12.184' N - 4° 31.969' O)</i>	9
5. <i>Bosmanmolen Lakerpolder (52° 12.198' N - 4° 31.930' O)</i>	10
6. <i>Nieuwe Hofmolen (52° 11.998' N - 4° 31.021' O)</i>	11
7. <i>Zwanburgermolen (52° 11.907' N - 4° 30.770' O)</i>	12
8. <i>Broekdijkmolen (52° 11.136' N - 4° 30.825' O)</i>	14
9. <i>Boterhuismolen (52° 11.171' N - 4° 31.454' O)</i>	15
10. <i>Bosmanmolen Boterhuseiland (52° 11.280' N - 4° 31.378' O)</i>	16
11. <i>Bosmanmolen Oude Kooi (52° 12.390' N - 4° 34.127' O)</i>	18
12. <i>De Kaager (52° 12.798' N - 4° 34.327' O)</i>	19
13. <i>Buurtermolen (52° 12.510' N - 4° 34.750' O)</i>	20
14. <i>Waterloosmolen (52° 11.993' N - 4° 34.629' O)</i>	21
15. <i>Lijkermolen No. 2. (52° 11.951' N - 4° 35.100' O)</i>	22
16. <i>Lijkermolen No. 1. (52° 12.110' N - 4° 35.355' O)</i>	23
17. <i>Adermolen (52° 13.074' N - 4° 35.131' O)</i>	25
18. <i>Bosmanmolen Aderpolder (52° 13.035' N - 4° 34.696' O)</i>	26
WAYPOINTS MOLENS (IN GRADEN EN DECIMALE MINUTEN)	27
ADRESSEN	28
<i>Tabel 1: Sloepverhuur langs de route</i>	28
<i>Tabel 2: Horeca langs de route</i>	29
<i>Tabel 3: Tanken langs de route</i>	30
<i>Tabel 4: Overige nuttige adressen</i>	31
<i>Colofon</i>	31
<i>Routekaart</i>	32

Inleiding

De Kagerplassen vormen een uniek watersportgebied midden in de drukbevolkte randstad. De meeste plassen zijn ontstaan tijdens een overstroming in de grijze oudheid. Alleen de plas 't Joppe is van recente datum. Die is gevormd door zandwinning in de 70-er en 80-er jaren.

Naast fraaie polders zorgen ook de dorpen Warmond, Kaagdorp en Rijpwetering voor een afwisselende entourage.

De Kagerplassen zijn door de week rustig. Een uitzondering daarop vormt uiteraard de bekende Kaagweek. Die zorgt, net als de paar zonnige weekends per jaar, voor een levendige bedoening.

De route

Het **thema** van deze route is 'poldermolens'. Hij voert u langs achttien molens op of vlak bij de Kagerplassen. De **lengte** van de tocht is ca. 22 km.

Voorzieningen langs de route

Horecavoorzieningen en tankstations langs de route kunt u terugvinden in het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

Type schip

In de hele route zit geen enkele brug, dus de **hoogte** van uw schip is niet van belang. Om één molen van dichtbij te bekijken leidt de route u door een vrij klein slootje. Om dat uitstapje te maken moet uw schip dus niet al te lang, al te breed of al te diep zijn. U kunt er echter wél, via de naastgelegen passantenhaven, met elk type schip zo vlak bij komen, dat het laatste stukje makkelijk te lopen is. Kunt u gelijk even de benen strekken. In de tekst geven wij dat van te voren aan.

Alternatief: huren

Watersporters die niet beschikken over een eigen boot, of hun boot liever thuis laten, kunnen natuurlijk ook een sloep huren. Langs de route zit een aantal verhuurders. Zie het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

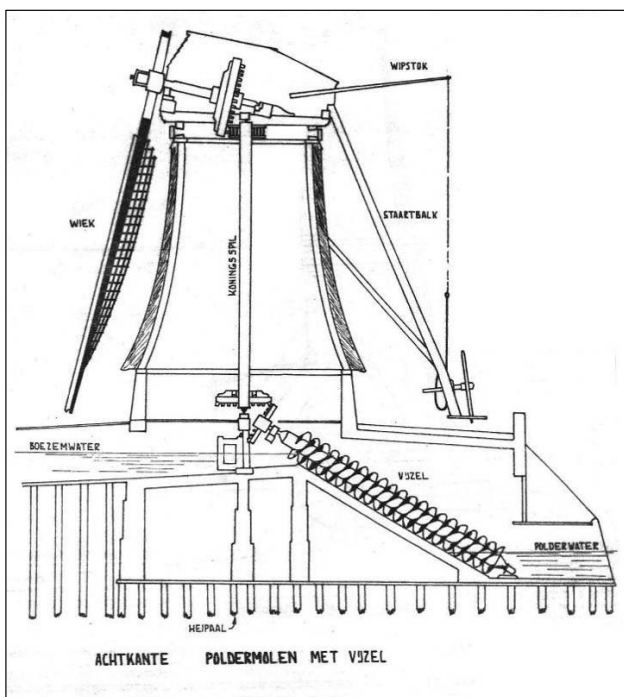
Molenroute Kaag

Verklarende woordenlijst

Alles over molens kunt u vinden in de diverse molenboeken en molensites. Om de beschrijvende tekstjes wat beter te kunnen lezen, volgt hier de verklaring van slechts een paar begrippen:

- opvoerhoogte de hoogte die de molen moet overbruggen om het polderwater vanuit de polder in het hoger gelegen boezenwater te pompen
- roeden de dikke balken van de molenwieken die door de as van de molen lopen
- vlucht spanwijdte van de wieken
- vijzel in tegenstelling tot het meest gebruikte 'scheprad' is een 'vijzel' een soort schuin naar boven liggende uitvergrootte schroef die het water als het ware naar boven 'schroeft'

tekening:
Andries Veloo

0. Startpunt: Veerpont naar Kaagdorp (52° 13.124' N - 4° 33.605' O)

De routebeschrijving begint in de 'Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder' bij het pontje naar Kaagdorp. Omdat het echter een volledige rondvaart is, kunt u op elk punt in de route van start gaan. U begint dan gewoon te lezen bij de dichtstbijzijnde molen.

Vlak na de veerpont ligt aan de rechteroever het tankstation van de v.d. Wansem Service Center BV, tel. 0252-544264. (Zie ook het hoofdstuk 'Adressen' achterin deze beschrijving.)

- Vanaf de veerpont vaart u in noordwestelijke richting. U houdt daarbij het eiland Kaagdorp aan uw linkerhand en de vaste wal met het dorp Buitenkaag aan uw rechter.
- Na een paar meter krijgt u aan de linkerkant de T-splitsing met het 's-Gravenwater'. U gaat daar niet in, maar vaart rechtdoor.
- Vlak daarna buigt de 'Ringvaart' naar rechts af. U houdt op die splitsing echter links aan en verlaat dus vanaf daar de 'Ringvaart'.
- U blijft de linkeroever volgen. Die linkeroever is de oever van het zogenaamde Faljeril-eiland.

Molenroute Kaag

---

1. De Faljerilmolen (*52° 13.069' N - 4° 33.271' O*)

Als u het Faljeril-eiland voor 1/3 heeft gerond, ziet u op de linkeroever de eerste molen van deze route, de Faljerilmolen. U bent nu op de noordelijkste van de Kagerplassen, de 'Dieperpoel'.

De Faljerilmolen werd gebouwd in 1935 door molenmaker G. Sepers te Hazerswoude, naar ontwerp van A.J. Dekker te Leiden.

Het is een wipstaartmolen en is gelegen aan de zuidzijde van het eiland Faljeril in de Kagerplassen. Thans eigendom van de Rijnlandse Molenstichting, daarvoor van de erven Blok.

De molen is sinds een paar jaar weer maalvaardig en kan assisteren bij het bemalen van het eiland Faljeril in de Kagerplassen (ca. 4 ha en de opvoerhoogte 0,4 m.).

De roeden zijn van hout en voorzien van het systeem Dekker en heeft een vlucht van 4,60 m.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen en Mw. Blok)

- Als u met uw rug naar de Faljerilmolen gaat staan ziet u aan de overkant van de 'Dieperpoel' op de linkeroever uw volgende doel: molen nr. 2.

2. De Kok (52° 12.612' N - 4° 32.722' O)

Op het westelijke puntje van de Tuinder- of Kogjespolder, vlak voor de doorvaart tussen de plassen 'Dieperpoel' en 'Norremeer', staat molen 'De Kok'.

Molen 'De Kok' is een poldermolen en gebouwd in 1809. Hij is Oud-Hollands opgehekt en heeft een vlucht van 14,00 m. De molen ligt aan de zuidzijde van de Dieperpoel op een eiland in de Kagerplassen. Hij bemaalt de Tuinder- of Kogjespolder (ca. 30 ha.) en heeft een opvoerhoogte van ca. 0,65 m. Eigenaar is sinds 1 januari 2005 het Hoogheemraadschap van Rijnland. Daarvoor was de molen eigendom van het Waterschap De Oude Rijnstromen en tot 1979 van de Tuinder- of Kogjespolder.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- U houdt molen De Kok aan uw linkerkant en volgt de linkeroever nog ca. 500 meter. Op diezelfde oever staat daar molen(tje) nummer 3. (U vaart dan in het 'Stoombotengat', de doorvaart tussen de plassen 'Norremeer' en 'Zweiland'.)

3. Bosmanmolen Kogjespolder (52° 12.453' N - 4° 32.643' O)

In het 'Stoombotengat', de doorvaart tussen de plassen 'Norremeer' en 'Zweiland' staat op de linkeroever - die van de Tuinder- of Kogjespolder - een zogenaamde Bosman Windwatermolen. Samen met de molen De Kok houdt hij die polder droog.

De Bosman Windwatermolen is de meeste voorkomende molen in het Nederlandse landschap. Sinds 1929 zijn er vele duizenden door Bosman geplaatst, waarvan er velen nog steeds in gebruik zijn. Door een eenvoudig vlotterstelsel is volautomatische peilbeheersing mogelijk.

Het 1ste model, type A-ford, werd gebouwd tot ongeveer 1960, het 2e model type V-8 is gebouwd tot 1977. In datzelfde jaar is ook begonnen met de ontwikkeling van het 3e model; deze werd type 77 genoemd. In 2006 zijn diverse verbeteringen en vernieuwingen aan de windwatermolen doorgevoerd, waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het design. Het verbeterde en vernieuwde ontwerp wordt verkocht onder de typenaam B4.

Hoewel de Bosman Windwatermolen Kogjespolder in 2006 in gebruik is gesteld is het toch nog het oudere type 77-molen. Dat komt omdat hij een hele tijd ergens in een opslagplaats gelegen heeft alvorens hij uiteindelijk is geplaatst.

(Bron: Bosman - Piershil)

- Voor het vervolg van de route gaat u met uw rug naar deze molen staan. Aan de overkant van de doorvaart ziet u dan het eiland 'Lakerpolder'.
- Op de linkerhoek ervan staat een rood-wit gestreepte paal met een rood licht erbovenop. U rondt die en houdt daarbij het eiland aan uw rechterhand. U vaart dan op de plas 'Zweiland'.
- U passeert rechts een paar steigers van de Zeil en motorboot vereniging Leiden. Vanaf daar ziet u recht voor u de woonboten tegenover de starttoren.
- U blijft nog steeds het eiland 'Lakerpolder' aan uw rechterhand houden en gaat daarbij ruim voor die woonboten rechtsaf de plas de 'Laeck' op.
- Op de 'Laeck' ziet u halverwege op de rechteroever molen nr. 4 opdoemen.

4. Lakermolen (52° 12.184' N - 4° 31.969' O)

Halverwege de noordoostelijke oever van een van de Kagerplassen, te weten de plas de 'Laeck' staat de Lakermolen.

De Lakermolen is een poldermolen en is gebouwd in 1818. Hij is eigendom van G.P. van Schie en bemaalt de Lakerpolder van ca. 25 ha. en heeft een opvoerhoogte van 0,70 m. Hij is Oudhollands opgehekt en heeft een vlucht van 13,50 m.

Op de stenen romp is dit houten bord bevestigd:

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- De volgende molen uit de route kunt u niet missen; hij staat zo'n vijftig meter verder in dezelfde polder.

5. Bosmanmolen Lakerpolder (52° 12.198' N - 4° 31.930' O)

Zo'n vijftig meter voorbij de Lakermolen staat in de Lakerpolder de tweede Bosmanmolen.

De Bosman Windwatermolen is de meeste voorkomende molen in het Nederlandse landschap. Sinds 1929 zijn er vele duizenden door Bosman geplaatst, waarvan er velen nog steeds in gebruik zijn. Door een eenvoudig vlotterstelsel is volautomatische peilbeheersing mogelijk.

Het 1ste model, type A-ford, werd gebouwd tot ongeveer 1960, het 2e model type V-8 is gebouwd tot 1977. In datzelfde jaar is ook begonnen met de ontwikkeling van het 3e model; deze werd type 77 genoemd. In 2006 zijn diverse verbeteringen en vernieuwingen aan de windwatermolen doorgevoerd, waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het design. Het verbeterde en vernieuwde ontwerp wordt verkocht onder de typenaam B4.

De Bosman Windwatermolen Lakerpolder is er zo een en is eind 2007 in gebruik gesteld.

(Bron: Bosman - Piershil)

- Voorbij deze molen houdt u links aan. U vaart dan via de plas de 'Spriet' in de richting van het dorp Warmond. U houdt daarbij het steeds smaller wordende hoofdvaarwater aan en vaart langs een behoorlijk aantal woonboten en recreatiewoningen.
- Halverwege de 'Spriet', ter hoogte van 't Wilgenhuis, ziet u borden in het water staan die aangeven dat u vanaf daar nog maar 6 km/u. mag varen. Gas terug dus waarschijnlijk.
- Vlak na de verderop gelegen vernauwing naar rechts - naar de 'Warmonder Leede' - ziet u op de rechteroever molen nr. 6.

6. Nieuwe Hofmolen (52° 11.998' N - 4° 31.021' O)

Waar de plas 'Spriet' overgaat in de 'Warmonder Leede', staat op de noordelijke oever de Nieuwe Hofmolen.

De 'Nieuwe Hofmolen' bemaalde oorspronkelijk als 'Veermolen' de zuidelijker gelegen Veerpolder en werd gebouwd in 1859.

Omstreeks 1940 werd een mechanisch gemaal in gebruik genomen en werd de molen buiten gebruik gesteld ten gevolge van werkplaats- en kantooruitbreiding van Padox NV, die de molen in eigendom verkreeg.

Gaandeweg verloor de 'Veermolen' ook nog al het binnenwerk.

De wip verdiende beter en werd daarom door de Rijnlandse Molenstichting in 1981 verplaatst naar de huidige plek aan de Sprietlaak, waar op die plaats tot 1944 een andere wipmolen heeft gestaan, de 'Hofmolen'. Deze molen werd in de oorlog 1940-1945 in een nacht gesloopt voor brandhout, maar de daders werden 's morgens gepakt en het hout verdween in de

ovens van de gaarkeuken voor de voedselvoorziening.

Bij deze overplaatsing in 1981 is toen geen vijzel aangebracht. In 2000 werden nieuwe kamwielen, koningsspil en een houten vijzel aangebracht. Hierdoor kan de molen sinds 2001 (na 75 jaar stilstand!) weer werken als reservegemaal.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

Op de foto is boven op de hoge wiek een (op de wind bewegende) plastic uil op ware grootte te zien. Die staat daar ter afschriking van de aalscholvers die de molen anders verschrikkelijk bevuilen.

- Schuin tegenover de Nieuwe Hofmolen ligt even verderop op de andere oever van de 'Warmonder Leede' de zevende molen uit deze route.

Molenroute Kaag

---

7. Zwanburgermolen (52° 11.907' N - 4° 30.770' O)

De Zwanburgermolen staat in de westelijke punt van de Zwanburgerpolder aan de 'Warmonder Leede', vlak tegenover de diverse jachthavens van Warmond.

De Zwanburgermolen is een grondzeiler en gebouwd in 1805 door Warmonder molenmaker Simon Paddenburg, ter vervanging van een wipmolen die vermoedelijk uit 1632 dateerde.

De molen is gelegen aan de Leede, tegenover Warmond in de Zwanburgerpolder en is sinds 1960 eigendom van de huidige eigenaar.

Hij bemaalde oorspronkelijk de Zwanburgerpolder destijds groot 233 ha. en bemaalt thans het resterende gedeelte ca. 84 ha. en heeft een opvoerhoogte van 1,30 m.

De molen is vrij groot vergeleken met andere molens in Rijnland. Vermoedelijk is de molen pas vanaf 1847 bewoond geweest. Bij het erf bevindt zich een gemetselde schutsluis. Die werd door de boeren gebruikt om met boten het hooi, vee en melk te vervoeren. In de 17e eeuw was het gebruikelijk om de

polder rond de Kerst, onder water te zetten door de sluisjes te openen. Gedurende de wintermaanden werd de polder dan niet bemalen. Dit had als voordeel dat men bespaarde op de bemalingskosten, ongedierte (muizen) verdronk en door het slib in het water was er natuurlijke bemesting. Pas in het voorjaar werd de polder weer drooggemalen. In de polder stonden geen boerderijen of andere gebouwen. Later is men ook in de winter gaan bemalen.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- Vlak voorbij de Zwanburgermolen zit in de linkeroever van de 'Warmonder Leede' de invaart naar een klein sluisje dat toegang geeft tot de Zwanburgerpolder. Daar vaart u voorbij.
- In de rechteroever ziet u de toegangen tot een paar jachthavens. Die laat u in dit geval rechts liggen.
- Tegenover de Theekoepel in park Groot Leerust, ongeveer 200 meter verderop, gaat u linksaf 'Het Zomergat' in dat uitkomt op de zandwinplas 't Joppe'.
- Vanaf daar volgt u de rechteroever van 't Joppe'

Als u net 't Joppe opkomt, vindt u op die rechteroever het surf- en recreatiestrandje 'Koudenhorn' passantenligplaatsen en wat speeltoestellen. Er is bovendien een toiletgebouw en Snackbar 't Joppe, tel: 071-3012090. Die laatste is alleen op zomerse dagen open. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

- Na het recreatiestrand blijft u de rechteroever volgen. Die oever is mooi bebost maar blijf ruim uit de kant, want het is daar erg ondiep!
- Aan het einde van het dichtst beboste gedeelte krijgt u rechts de doorsteek naar de 'Grote Sloot'. Daar gaat u in. Aan het einde van die doorsteek ziet u molen nr. 8.

Molenroute Kaag

---

8. Broekdijkmolen (52° 11.136' N - 4° 30.825' O)

De Broekdijkmolen staat op de zuidelijke oever van de 'Grote Sloot', nabij de doorsteek naar 't Joppe'.

De Broekdijkmolen is oorspronkelijk gebouwd in 1840; na brand op 13 november 1972 herbouwd in 1976. Het achtkant is afkomstig uit de Waarderpolder bij Haarlem en is in zijn geheel, inclusief rietbedekking vervoerd. De poldermolen is gelegen aan de zuidzijde van de Grote Sloot, ca. 1,5 kilometer ten zuidoosten van Warmond. Oorspronkelijk bemaalde hij de polder Broek en Simontjes (ca 255 ha.), thans als reservebemaling voor het (nog) niet ontpolderde gedeelte van de oorspronkelijke polder (ca. 50 ha, opvoerhoogte 1,45 m.). Tot 1979 was de molen eigendom van de polder Broek en Simontjes, daarna Waterschap de Oude Veenen en thans eigendom van de Rijnlandse Molenstichting.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- Als u deze molen heeft bekeken maakt u rechtsomkeert en vaart u weer terug naar de grote zandwinplas 't Joppe'.
- Op 't Joppe' blijft u de rechteroever volgen. U vaart dan langs een kommetje met een zwemstrandje en vervolgens langs de landtong 'Tengnagel' met zijn passantensteiger.

Vanaf die steiger kunt u terugwandelen om de Broekdijkmolen van dichterbij te bekijken.

- Aan het einde van de landtong rondt u de rood-wit gestreepte paal en de rode boei en gaat u rechtsaf de 'Zijl' op.
- Na ca. 400 meter ziet u aan de linkerkant van het vaarwater een aftakking. Daar vaart u aan voorbij.
- Even verderop kunt u weer linksaf en dit keer doet u dat wél.
- Op de rechteroever ziet u dan na een kleine 200 meter molen nr. 9.

9. Boterhuismolen (52° 11.171' N - 4° 31.454' O)

De Boterhuismolen staat in een afgesneden bocht van de 'Zijl' en wordt door de Zeeverkenners gebruikt als materiaalberging. Het eiland dat door die bochtafsnijding is ontstaan is het Boterhuiseiland, ook wel bekend als Zeeverkennerscentrum Kagerplassen.

Ronde stenen schepradmolen uit 1744. Sinds 1962 eigendom van de Rijnlandse molenstichting. Tot 1959 bemaalde hij de polder Boterhuis (ca. 305 ha), opvoerhoogte 1,45 m., toen de polder een elektrisch gemaal kreeg. De molen onderging restauraties in 1963/64, in 1970 en in 1996. Begin 2000 zijn omvangrijke werkzaamheden gestart om de molen te kunnen behouden. Door het verlaagde polderpeil verrotten de droogstaande funderingspalen onder de molenromp en was het waterverzet onvoldoende geworden. Hij is Oudhollands opgehekt.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- Als u verder vaart, ziet u aan uw linkerhand aan het Boterhuiseiland een T-steiger.
- Ongeveer 125 meter voorbij die steiger ziet u aan een kommetje wat dieper in de linkeroever molentje nr. 10.

10. Bosmanmolen Boterhuseiland (52° 11.280' N - 4° 31.378' O)

In de noordelijke hoek van het Boterhuseiland, dat bekend staat als Zeeverkennercentrum Kagerplassen, houdt een molentje het eiland droog.

De Bosman Windwatermolen is de meeste voorkomende molen in het Nederlandse landschap. Sinds 1929 zijn er vele duizenden door Bosman geplaatst, waarvan er velen nog steeds in gebruik zijn. Door een eenvoudig vlotterstelsel is volautomatische peilbeheersing mogelijk.

Het 1ste model, type A-ford, werd gebouwd tot ongeveer 1960, het 2e model type V-8 is gebouwd tot 1977. In datzelfde jaar is ook begonnen met de ontwikkeling van het 3e model; deze werd type 77 genoemd. In 2006 zijn diverse verbeteringen en vernieuwingen aan de windwatermolen doorgevoerd, waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het design. Het verbeterde en vernieuwde ontwerp wordt verkocht onder de typenaam B4.

De Bosman Windwatermolen op het Boterhuseiland is van het type 77, te zien aan de kunststof wieken en staarten.

(Bron: [Bosman - Piershil](#))

- Vanaf het Boterhuseiland voert de route u nu naar een andere hoek van de Kagerplassen. Daarvoor draait u voorbij het molentje naar rechts de 'Zijl' weer op.
- Vervolgens houdt u de rechteroever van de 'Zijl'.

Waar de 'Zijl' in de plas 'Zweiland' overgaat, ligt aan stuurboord de 'Zijp', het verbindingswater richting 'Vennemeer'. Op de rechterhoek daarvan vindt u het tankstation van Van Schie Watersport, tel 071-5892894 en op de linkerhoek De Kaagsociëteit, compleet met aanlegsteiger en restaurant: tel 071-5018222. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

- Waar de 'Zijl' in de plas 'Zweiland' overgaat, moet u de 'Zijp', het verbindingswater richting 'Vennemeer', rechts laten liggen.
- U blijft ook voorbij De Kaagsociëteit rechtdoor varen en steekt de plas het 'Zweiland' over, richting Kaagdorp. U koerst daarbij af op de rode daken van de zogenaamde paddestoelhuysjes die u tegen de horizon kunt zien liggen. (Als u die huysjes niet kunt zien, kunt u bij de oversteek ook de rechteroever houden, totdat de plas zich flink versmalt.)

Ongeveer 350 meter links van de paddestoelhuisjes ligt op het Kaageiland 'Jachthaven 't Fissertje (tevens sloepenverhuur) en het naastgelegen Restaurant Benjamin. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

- Vlak na de versmalling, doch vóór de paddestoelhuisjes, gaat u rechtsaf naar de plas 'Spijkerboor'.
- Op het 'Spijkerboor' houdt u wederom de rechteroever. U passeert daarbij de invaart naar de 'Sever'. U gaat daar niet in, maar laat die rechts liggen.
- Vanaf daar volgt u nog ca. 300 meter de rechteroever. Dat is het eiland De Oude Kooi van de Unie van Watertoeristen.
- Vlak na de kom begint de plas de 'Kever' en ligt wat verscholen op de rechteroever molentje nr. 11.

11. Bosmanmolen Oude Kooi (52° 12.390' N - 4° 34.127' O)

In de noordwest hoek van het eiland van de Unie van Watertoeristen, De Oude Kooi, is het wederom een Bosman-molentje dat het eiland droog houdt.

De Bosman Windwatermolen is de meeste voorkomende molen in het Nederlandse landschap. Sinds 1929 zijn er vele duizenden door Bosman geplaatst, waarvan er velen nog steeds in gebruik zijn. Door een eenvoudig vlottersysteem is volautomatische peilbeheersing mogelijk.

Het 1ste model, type A-ford, werd gebouwd tot ongeveer 1960, het 2e model type V-8 is gebouwd tot 1977. In datzelfde jaar is ook begonnen met de ontwikkeling van het 3e model; deze werd type 77 genoemd. In 2006 zijn diverse verbeteringen en vernieuwingen aan de windwatermolen doorgevoerd, waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het design. Het verbeterde en vernieuwde ontwerp wordt verkocht onder de typenaam B4.

De Bosman Windwatermolen op het eiland 'De Oude Kooi' is van het type 77, te zien aan de kunststof wieken en staarten.

(Bron: Bosman - Piershil)

- Als u met uw rug naar deze molen gaat staan ziet u aan de overkant van de plas de 'Kever' de oever van de Kaagerpolder, of wel het Kaageiland. Op die oever ziet u aan de rechterkant het beboste gebied rond de passantenhaven Keverhaven. Daar vaart u heen.
- Vlak na de eerste groep wat hogere bomen aan de linkerkant van die begroeiing, ligt de ingang naar de 'Gijpsloot' *) verscholen.
- Aan het doodlopende einde van de 'Gijpsloot' staat molen nr. 12.

*) Zoals in de inleiding is aangegeven moet, om de 'Gijpsloot' te kunnen bevaren, uw schip niet al te lang, al te breed of al te diepstekend zijn. Vindt u het allemaal te krap, dan laat u de ingang van de Gijpsloot links liggen en vaart u om de begroeide landtong het Keverland heen. Dan komt u bij de invaart naar de passantenhaven Keverhaven. Als u daarbinnen aan de rechteroever afmeert en te voet verder gaat richting 'Gijpsloot', heeft u prachtig zicht op molen nr. 12.

12. De Kaager (52° 12.798' N - 4° 34.327' O)

De Kaager is bereikbaar via de 'Gijpsloot' *) die verscholen ligt in de noordwest oever van de 'Kever'.

*) Zoals in de inleiding is aangegeven moet, om de 'Gijpsloot' te kunnen bevaren, uw schip niet al te lang, al te breed of al te diepstekend zijn. Vindt u het allemaal te krap, dan laat u de ingang van de Gijpsloot links liggen en vaart u om de begroeide landtong het Keverland heen. Dan komt u bij de invaart naar de passantenhaven Keverhaven. Als u daarbinnen aan de rechteroever afmeert en te voet verder gaat richting 'Gijpsloot', heeft u prachtig zicht op molen nr. 12.

Van de molen is geen precies bouwjaar bekend. Hij bemaalt de Kaagerpolder (100 ha, opvoerhoogte 1,40 m.).

Eigenaar van de molen was eerst de Kaagerpolder, die later is opgegaan in het waterschap 'De Oude Venen'. In 1965 liet het waterschap nog aan de molen een restauratie uitvoeren. De molen is voorzien van fokwieken

De Kaagerpolder is in 1683 ontstaan door samenvoegen van drie poldertjes. De oudste van de drie bestond als sinds 1566.

De molen is nu in bezit van de Rijnlandse molenstichting.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen en Andries Veloo)

- Zodra u het gebied via de knik in de 'Gijpsloot' of via de passantenhaven weer uitvaart, moet u rechtsaf richting de plas 'Kever'.
- U ziet dan recht voor u op de linkeroever de volgende molen uit de route.

Molenroute Kaag

---

13. Buurtermolen (52° 12.510' N - 4° 34.750' O)

De Buurtermolen vindt u op de oostelijke oever van de 'Kever'.

De 'Buurtermolen' is een poldermolen van rond de 18e eeuw. De molen ligt aan de oostzijde van de Kever en is sinds 1970 eigendom van de Rijnlandse Molenstichting. De molen bemaalde de Buurterpolder (ca. 67 ha.) tot ca. 1969 en heeft een opvoerhoogte van 1,80 m. De molen is Oud-Hollands opgehekt, heeft een vlucht van 18,15 m. en is voorzien van een vijzel. De vrijwillig molenaar is C.P. Witteman, net als bij de 'Waterloosmolen'.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen en Andries Veloo)

- Vanaf de Buurtermolen houdt u de oever aan uw linkerhand. U vaart daarbij door de doorvaart naar de plas de 'Sever'.
- Op de 'Sever' blijft u die linkeroever volgen en draait daarbij dan vanzelf naar links de 'Diepenhoek' op, het verbindingswater tussen de 'Sever' en de 'Ade'. Vanaf hier volgt u de rechteroever.

→ In het hele gebied geldt een maximum snelheid van 6 km/u.

- Als u die rechteroever blijft volgen, draait u aan het einde van de 'Diepenhoek' vanzelf naar rechts de 'Ade' op.
- Na ca. 350 meter de 'Ade' gevolgd te hebben ziet u op de rechteroever molen nr. 14.

14. Waterlooosmolen (52° 11.993' N - 4° 34.629' O)

De Waterlooosmolen vindt u op de westelijke oever van de 'Ade', halverwege de 'Diepenhoek' en de 'Koppoel'.

De Waterloospolder wordt aan alle zijden omgeven door het boezemwater van de Kagerplassen en vormt in feite een zelfstandig eiland. Door inklinking ligt het polderland thans 1,20 meter gemiddeld onder het waterniveau. De huidige molen dateert uit 1857, ter vervanging van een op 25 juni van dat jaar verbrande gelijksoortige molen. Deze op zijn beurt was voorafgegaan door een wipmolen, waarvan de fundamenten bij een recente restauratie zijn teruggevonden.

Bij dit herstel (vanaf 1995) is ook het scheprad van de Waterlooosmolen verdiept, waardoor er weer voldoende water opgemalen kan worden. De molen behield dus zijn scheprad en kreeg geen nieuwe vijzel, wat oorspronkelijk wel het plan was. De restauratie werd zeer ingrijpend, toen bleek dat de molen een nieuwe fundering behoeftte.

Over de Waterlooosmolen heeft de heer A. Bicker Caarten veel geschreven.

Bicker Caarten was een van de oprichters van vereniging De Hollandsche Molen en de eerste voorzitter van de Rijnlandse Molenstichting, eigenaar van de Waterlooosmolen. Dat bij de ingebruikstelling van deze molen op 21 juni 1997 tevens een plaquette van Bicker Caarten onthuld werd, is dan ook volledig op zijn plaats.

De Waterlooosmolen wordt bewoond en bemalen door C.P. Witteman, een vrijwillig molenaar.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

- Vanaf de Waterlooosmolen blijft u de rechteroever volgen richting de plas de 'Koppoel'.
- Als u op die plas aankomt gaat u linksaf en komt u voorbij de woonboten aan de linkeroever bij molen nr. 15.

15. Lijkermolen No. 2. (52° 11.951' N - 4° 35.100' O)

De Lijkermolen No. 2 vindt u op de oostelijke oever van de 'Koppoel'.

'Lijkermolen No. 2' vormt samen met 'Lijkermolen No. 1', iet verderop, het enige stel twaalfkante molens in ons land. De molens werden gebouwd in de jaren 1779-1780 om de uitgeveende plassen in het gebied droog te malen en de daarna ontstane 'Drooggemaakte Veenderen Lijkerpolder' (540 ha) op het gewenste peil te houden.

De molenmakers Tymen Paddenburg en Pieter Obdam verzorgden het timmerwerk van de molens en Hendrik Maart het metselwerk.

Het zijn forse molens met een vlucht (spanwijdte van de wieken) van 28 meter. Daarmee behoren ze tot de grootste molens van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

De meeste stenen poldermolens zijn rond van vorm. De afwijkende twaalfkante vorm van deze molens was in strijd met de door het Hoogheemraadschap goedgekeurde plannen. De molenmakers waren echter van mening dat het metselwerk van ronde molens nooit zo dicht zou kunnen worden gemetseld als van kantige molens. Vandaar dat men voor deze afwijkende vorm heeft gekozen.

'Lijkermolen no. 2. is pas sinds de aanpassingen aan de vijzel en vijzelgoot in 2000 en 2003 weer geheel maalvaardig.

(Bron: ANWB-monumentenbord op 'Lijkermolen 1' en Andries Veloo)

In de zuidelijke hoek van de plas, rechts van de jachthavens, loopt de 'Rijpweteringse Vaart'. Daar vindt u achter Jachthaven De Koppoel op de linkeroever het aloude Eetcafé De Vergulde Vos, alwaar u voor de deur mag afmeren. Vanaf die plek kunt u vrouwen ook nog even lopend een bezoekje brengen aan de Lijkermolen(s). Verderop, bij de brug in de 'Rijpweteringse Vaart', ligt Restaurant De Paerdeburgh. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

- Om bij andere Lijkermolen te komen moet u terug zoals u gekomen bent; via de 'Ade'.
- Daar houdt u de rechteroever net zolang totdat u rechts de plas 'Kleipoel' ziet opdoemen.
- Daar kunt u molen nr. 16 niet missen.

16. Lijkermolen No. 1. (52° 12.110' N - 4° 35.355' O)

De Lijkermolen No. 1. staat op de oostelijke oever van de 'Kleipoel'.

'Lijkermolen No. 1' vormt samen met 'Lijkermolen No. 2', iet verderop, het enige stel twaalfkante molens in ons land. De molens werden gebouwd in de jaren 1779-1780 om de uitgeveende plassen in het gebied droog te malen en de daarna ontstane 'Drooggemaakte Veender- en Lijkerpolder' (540 ha) op het gewenste peil te houden.

De molenmakers Tymen Paddenburg en Pieter Obdam verzorgden het timmerwerk van de molens en Hendrik Maart het metselwerk.

Het zijn forse molens met een vlucht (spanwijdte van de wieken) van 28 meter. Daarmee behoren ze tot de grootste molens van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

De meeste stenen poldermolens zijn rond van vorm. De afwijkende twaalfkante vorm van deze molens was in strijd met de door het Hoogheemraadschap goedgekeurde plannen. De molenmakers waren echter van mening dat het metselwerk van ronde molens nooit zo dicht zou kunnen worden gemetseld als van kantige molens. Vandaar dat men voor deze afwijkende vorm heeft gekozen.

'Lijkermolen 1 is nog steeds maalvaardig. Hij is uitgerust met een vijzel met een diameter van 1.45 meter.

(Bron: ANWB-monumentenbord)

- Vanaf de Lijkermolen No. 1. draait u naar links en volgt de rechteroever tot u weer op de 'Ade' bent.
- Die draait u rechts op en houdt vanaf daar de rechteroever van de 'Ade', totdat die uitkomt in de 'Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder'. U gaat onderweg geen Verboden voor motorvaart-watertjes in!

Bij De Cleypool Watersport zijn sloepen te huur. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

→ Pas op voor de kabelpont die u op de 'Ade' na zo'n 250m. tegenkomt.

- Aan het einde van de 'Ade' gaat u linksaf de 'Ringvaart' op. Op de linkeroever ziet u na een kleine kilometer de een na laatste molen van deze route.

Molenroute Kaag

Direct nadat u de 'Ringvaart' bent opgedraaid, ligt op de rechteroever het Café-Restaurant 'De Hanepoel'. Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.

17. Adermolen (52° 13.074' N - 4° 35.131' O)

De Adermolen ligt op de zuidelijke oever van de 'Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder' halverwege tussen de 'Ade' en de 'Balgerij'.

→ Pas op voor de aldaar aanwezige kabelpont.

Molenstichting.

In 2005 kreeg de molen een nieuw gevlucht met fokwieken.

(Bron: Vereniging De Hollandsche Molen)

De molen bemaalt de Aderpolder (75 ha, opvoerhoogte 1,80 m.) en was tot rond 1980 eigendom van het waterschap De Oude Venen.

Tot 1881 werd de polder bemalen door een achtkante met riet gedekte vijzelmolen, die in vernoemd jaar afbrandde.

Als vervanging voor de afgebrande molen werd een stoomcentrifugaalpomp gesticht. Toen in oorlogstijd, in mei 1941, het motorgemaal van brandstof verstoken was en geheel was versleten, werd de huidige molen nieuw gebouwd. Hierbij werd materiaal gebruikt van de molen van de Zuiderpolder onder Haarlemmerliede (N.H.) door molenmaker Vrijburg uit Oud-Ade naar een ontwerp van waterbouwkundige A.J. Dekker uit Leiden.

In 1985 kwam een nieuw gebouwd elektrisch gemaal in dienst die de windbemaling overbodig maakte.

In 1986 werd de molen eigendom van de Rijnlandse

- Ca. 500 meter verderop vindt u in dezelfde polder (dus op de linkeroever) het laatste molentje uit de route.

Molenroute Kaag

---

18. Bosmanmolen Aderpolder (52° 13.035' N - 4° 34.696' O)

De Bosman Windwatermolen Aderpolder ligt op de zuidelijke oever van de 'Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder' even ten oosten van de invaart naar de plas de 'Balgerij'.

De Bosman Windwatermolen is de meeste voorkomende molen in het Nederlandse landschap. Sinds 1929 zijn er vele duizenden door Bosman geplaatst, waarvan er velen nog steeds in gebruik zijn. Door een eenvoudig vlotterstelsel is volautomatische peilbeheersing mogelijk.

Het 1ste model, type A-ford, werd gebouwd tot ongeveer 1960, het 2e model type V-8 is gebouwd tot 1977. In datzelfde jaar is ook begonnen met de ontwikkeling van het 3e model; deze werd type 77 genoemd. In 2006 zijn diverse verbeteringen en vernieuwingen aan de windwatermolen doorgevoerd, waarbij in het bijzonder aandacht is besteed aan het design. Het verbeterde en vernieuwde ontwerp wordt verkocht onder de type naam B4.

De Bosman Windwatermolen in de Aderpolder is van het type 77, te zien aan de kunststof wieken en staarten.

(Bron: Bosman - Piershil)

- Als u vanaf deze molen de rechteroever van de 'Ringvaart' verder volgt komt u weer bij het pontje naar Kaagdorp; het einde van de route.

- *Vlak voor het pontje ligt op de rechteroever, met een eigen aanlegsteiger voor de deur, Restaurant Kaagzicht, tel. 0252-544278.*
- *Direct na het pontje op de rechteroever ligt het tankstation van v.d. Wansum Service Center BV, tel. 0252-544264.*
- *Wilt u Kaagdorp nog in, dan kunt u vlak vóór het pontje rechts achter de bushokje afmeren of vlak na het pontje aan de VVV-steiger op de linkeroever. Is daar geen plaats, dan kunt u terecht bij een van de horecagelegenheden op Kaagdorp, te weten: Restaurant Tante Kee, 't Kompas of Benjamin.*

(Zie ook het hoofdstuk 'Adressen', achterin deze beschrijving.)

Waypoints molens (in graden en decimale minuten)

#	Molennaam	N	O
1	De Faljerilmolen	52° 13.069' N	4° 33.271' O
2	De Kok	52° 12.612' N	4° 32.722' O
3	Bosmanmolen Kogjespolder	52° 12.453' N	4° 32.643' O
4	Lakermolen	52° 12.184' N	4° 31.969' O
5	Bosmanmolen Lakerpolder	52° 12.198' N	4° 31.930' O
6	Nieuwe Hofmolen	52° 11.998' N	4° 31.021' O
7	Zwanburgermolen	52° 11.907' N	4° 30.770' O
8	Broekdijkmolen	52° 11.136' N	4° 30.825' O
9	Boterhuismolen	52° 11.171' N	4° 31.454' O
10	Bosmanmolen Boterhuseiland	52° 11.280' N	4° 31.378' O
11	Bosmanmolen Oude Kooi	52° 12.390' N	4° 34.127' O
12	De Kaager	52° 12.798' N	4° 34.327' O
13	Buurtermolen	52° 12.510' N	4° 34.750' O
14	Waterloosmolen	52° 11.993' N	4° 34.629' O
15	Lijkermolen No. 2	52° 11.951' N	4° 35.100' O
16	Lijkermolen No. 1	52° 12.110' N	4° 35.355' O
17	Adermolen	52° 13.074' N	4° 35.131' O
18	Bosmanmolen Aderpolder	52° 13.035' N	4° 34.696' O

Molenroute Kaag

Adressen

Tabel 1: Sloepverhuur langs de route

#	NAW	Bijzonderheden
1	Jachtwerf P.J. Möllers v.o.f. Huigsloterdijk 412 2158 LS Buitenkaag 0252-544494	(52 ° 13.151' N - 4 ° 33.498' O) www.jachtwerfmollers.nl info@jachtwerfmollers.nl Verhuur: Kaag Lifeboat
2	Botenverhuur Dieper-Zicht Julianalaan 44 2159 LC Kaag 0252-544244 06-26058816	(52 ° 12.868' N - 4 ° 33.445' O) www.bootverhuur-dieperzicht.nl info@bootverhuur-dieperzicht.nl Verhuur: diverse merken
3	Restaurant 't Kompas Julianalaan 58 2159 LC Kaag 0252-544215	(52 ° 12.850' N - 4 ° 33.340' O) www.kompaskaag.nl restaurant@kompaskaag.nl Verhuur: Icelander 22
3	Hoogenboom Kaag Julianalaan 72b 2159 LD Kaag 0252-544266	(52 ° 12.765' N - 4 ° 33.358' O) www.hoogenboomkaag.nl Verhuur: Maril 570 & 625
4	Jachthaven 't Fissertje Beatrixlaan 42-46 2159 LJ Kaag 0252-545107	(52 ° 12.704' N - 4 ° 33.432' O) www.sloepenopdekaag.nl info@sloepenopdekaag.nl Verhuur: Van Wijk 550 & 621
5	Jachthaven Jonkman Jachthaven 1 2172 JX Sassenheim 0252-211583 06-22370945	(52 ° 13.222' N - 4 ° 32.619' O) www.jachthavenjonkman.nl info@jachthavenjonkman.nl Verhuur: Intender 6.40
6	Olympia Charters Veerpolder 61 -67 2361 KZ Warmond 071-3010043 06-52733098	(52 ° 11.389' N - 4 ° 30.251' O) www.olympia-charters.nl info@olympia-charters.nl Verhuur: Weco 6.35/Jan van Gent 10.35/Seafury 700 & 730
7	De Cleypoel Watersport Poeldijk 10 2375 NG Rijpwetering 071-5013157 06-24234057	(52 ° 12.275' N - 4 ° 35.206' O) www.cleypoel.nl info@cleypoel.nl Verhuur: o.a. Langweerder Sloep 6.50 classic

Tabel 2: Horeca langs de route

#	NAW	Bijzonderheden
1	Snackbar 't Joppe Recreatiegebied Koudenhoorn Warmond 071-3012090 06-21276666	(52 ° 11.648' N - 4 ° 30.424' O) Snackkiosk met terras. Openingstijden: alleen open op zomerse dagen
2	Restaurant De Kaagsociëteit Sweilandpolder 8 2362 AG Warmond 071-5018222	(52 ° 11.823' N - 4 ° 32.211' O) www.kaagsociëteit.nl info@kaagsociëteit.nl Een bijzonder fraai gelegen clubkantine/restaurant. Openingstijden: elke dag van 10:00 uur tot laat
3	Restaurant Benjamin Beatrixlaan 42 2159 LJ Kaag 0252-545369	(52 ° 12.704' N - 4 ° 33.432' O) www.bijbenjamin.nl info@bijbenjamin.nl Voorheen Eijmershof, thans franse keuken. Openingstijden: elke dag vanaf 11:00 uur
4	Eetcafé De Vergulde Vos Koppoellaan 22 2375 AB Rijpwetering 071-5018273	(52 ° 11.737' N - 4 ° 35.030' O) www.deverguldevos.nl info@deverguldevos.nl Eetcafé in historische herberg. Openingstijden: wo t/m za: vanaf 12:00 uur; zo: vanaf 10:30 uur
5	Restaurant De Paerdeburgh Oud Adeselaan 1 2375 XA Rijpwetering 071-5018759	(52 ° 11.573' N - 4 ° 35.027' O) www.paerdeburgh.nl info@paerdeburgh.nl À la Carte restaurant met terras aan de Rijpweteringse Vaart. Openingstijden: ma & di: gesloten
6	Restaurant De Hanepoel Huigsloterdijk 257 2157 LN Abbenes 0252-544384	(52 ° 12.984' N - 4 ° 35.781' O) www.dehanepoel.nl info@hanepoel.nl In een oud dijkpandje gevestigd bedrijf, direct aan de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder. Openingstijden: zie site
7	Restaurant Kaagzicht Huigsloterdijk 390 2158 LR Buitenkaag 0252-544278	(52 ° 13.127' N - 4 ° 33.675' O) www.kaagzicht.nl restaurant@kaagzicht.nl Eetcafé met uitzicht op de Ringvaart met speciale arrangementen voor groepen. Openingstijden: 12:00-20:00 uur

Molenroute Kaag

8	Restaurant Tante Kee Julianalaan 14 2159 LA Kaag 0252-544206	(52° 13.037' N - 4° 33.499' O) www.tantekee.nl welkom@tantekee.nl In 2007 voor het eerst genomineerd door de restaurantgids 'Lekker', die de inrichting typeert als 'modern en sfeerful, met veel Des Bouvrie-invloeden'. Openingstijden: zie site
9	Restaurant 't Kompas Julianalaan 58 2159 LC Kaag 0252-544215	(52° 12.831' N - 4° 33.366' O) www.kompaskaag.nl restaurant@kompaskaag.nl In een voormalige boerderij, direct aan de Kagerplassen gelegen, al heel lang bestaande 'eet- en drinkgelegenheid'. Openingstijden: ma t/m vr: 12-23 u; za & zo: 11-23 u

Tabel 3: Tanken langs de route

#	NAW	Bijzonderheden
1	v.d. Wansem Service Center bv Huigsloterdijk 400 2158 LS Buitenkaag 0252-544264	(52° 13.139' N - 4° 33.583' O) www.wansem.eu info@wansem.eu Openingstijden: ma t/m vr: 8-17 u; za: 9-17 u; zo: 11-16 u
2	Van Schie Watersport Zijldijk 11 2362 AE Warmond 071-5892894	(52° 11.761' N - 4° 32.148' O) www.vanschiewatersport.nl Openingstijden: ma t/m zo: 9:00 - 20:00 uur

Tabel 4: Overige nuttige adressen

#	NAW	Bijzonderheden
1	VVV Warmond Dorpsstraat 88a 2361 BK Warmond 071-3010631	www.vvwarmond.nl
2	Stichting Promotie Kaag p/a Huigsloterdijk 340 2157 LA Abbenes	www.kaag.nl O.a. uitgever van gratis waterkaart Kagerplassen incl. centrum Leiden
3	VVV Kaag & Braassem p/a Noordplein 4 2371 DA Roelofarendsveen 071-3316033	www.rondomkaagenbraassem.nl O.a. uitgever van gratis kaart met kano- en sloepenroutes rondom Kaag en Braassem
4	Vereniging De Hollandsche Molen Zeeburgerdijk 139 1095 AA Amsterdam 020-6238703	www.molens.nl Leverancier en copyrighthouder van de molendata uit deze routebeschrijving

Colofon

Deze routebeschrijving werd met de meeste zorg samengesteld, doch de makers ervan kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden als gevolg van het gebruik ervan.

Het tekstje bij de Bosmanmolentjes werd geleverd door Bosman uit Piershil.

De meeste andere molenbeschrijvingen zijn (met toestemming) overgenomen van de website van de Vereniging De Hollandsche Molen.

Andries Veloo, molenaar van de Lagenwaardse Molen in Koudekerk a/d Rijn, bracht waar nodig correcties aan.

De tekening van de dwarsdoorsnede van de vijzelmolen op blz. 4. is ook van zijn hand.

De foto's werden gemaakt door Wim van Yperen

© Wim van Yperen, Den Haag 6 september 2013

